

NAGY MÁRTA

Személyvonat indul

Két éve cserélték le a szerelvényeket. Most fehérek és jóval halkabbak, Alstom A5M2 típusú, tagolatlan, francia kocsik. Még újak, modernnek, szinte sterilek. Nekem jobban tetszettek a régi, negyvenéves, szovjet metrók, amikkel nem volt biztonságos utazni, jobban tetszettek a kopott halványzöld fémfalak, a szakadt bőrülések, az egyenletes kattogás. Amikor utoljára Pesten voltam, emlékszem, még kékek voltak a szerelvények, sokkal nagyobbak, akárcsak az emberek, és arra is emlékszem, hogy nem értettem: ha az 1-es, a sárga metró szerelvényei sárgák, a 3-as, kék metróé pedig kékek, akkor a piros, 2-es metró szerelvényei miért nem pirosak? Akkor hatéves voltam, most tizenhat. Akkor sokkal értelmesebb dolgokon gondolkodtam, most azon, hogy hova tettem a jegyem, van-e nálam diákigazolvány, jól emlékszem-e a menetrendre, hogy miért néz rám olyan morcosan az az öregasszony, és hogy vajon hol kell majd leszállnom. Batthyány. Széll Kálmán. Déli.

„Személyvonat indul 16 óra 16 perckor, 10 perc múlva, a második vágányról. A vonat Budapest Déli pályaudvar és Tapolca között, minden állomáson és megállóhelyen megáll. Figyelmeztetjük kedves utasainkat, hogy a vonat csak másodosztályú, nemdohányzó kocsikkal közlekedik.”

Szándékosan üres fülkét kerestem, mert egyedül akartam utazni. Felerőltettem a bőröndöm a csomagtartóra, leültem az ülésre, és vártam.

Kelenföldön felszállt egy férfi. Megállt a folyosón, és benézett, mintha latolgatna valamit. Aztán mégis bejött, feldobta a táskáját a bőröndömmel szembe, leült az ülésre, előrekönyökölt a térdére, a padlóra meredt, aztán elővett a zakójából egy szál cigit meg egy gyújtót, rágyújtott, szívni kezdte, a földre hamuzott. A csikket elpöckölte, ugyancsak a földre, rátaposott, hogy kioltsa, hátradőlt, fél kézzel az ablakpárkányra könyökölt, az állát támasztotta, rám nézett, majd megszólalt:

– Rühellem az ilyen kis kurvákat, mint amilyen te vagy – mondta. Azt hittem rosszul hallok... – Rühellem az utcán sétáló fiúkat, akik messziről stírólik a magadfajtákat, ha szemből jönnek, megnézik a lábadat, hogy elég hosszú-e, ha hátulról, a fenekedet, hogy elég kerek-e, ellenőrzik, mennyire

NAGY MÁRTA (1999, Budapest) nyolc évig a marosvásárhelyi Művészeti Líceum zene szakos, majd a Bolyai Farkas Elméleti Líceum matematika–informatika szakos diákja. Ez az első publikációja.

vagy jó nő, esetleg osztályoznak, vagy közelebb érve lefényképezik a hátsódat, hogy megmutogathassák a többi idiótának, de ha nem vagy jó nő, nem vesznek rólad tudomást. Mikor közelebb érnek, nem néznek rád, csak nézik a következőt... Rühellem az iskolákban a diákokat, hogy csak akkor köszönnek a másiknak, ha egyedül vannak, és épp eszükbe jut, hogy zeneórán, amikor a tanár Mozart Török indulóját teszi be a lejátszón, ők gépzene-t hallgatnak a fülhallgatójukból, és amikor rájuk szólnak, nekik áll feljebb. Hogy nem tisztelik az öregebbeket, sem egymást, csak magukat imádják a végtelenségig, ha valaki emberséges velük, ők embertelenek vele... Rühellem a tanárokat is, akik diákkorukban ugyanazt csinálták, mint ti, most mégis büntetnek érte. Hogy rád erőszakolják az elképzelésüket, és azt kérik vissza. Hogy nem oktatnak, hanem kioktatnak, véghez viszik rajtad, amit ők akarnak, akkor is, ha te nem akarod, aztán a fejedhez vágják, ha szabadulni akarsz, gúnyolódni, és rád szállnak, lovagolnak egy témán, amíg csak lehet, ha már rég megbántad, és menekülnél, akkor is. Vagy perverz megjegyzéseket tesznek rád a tested, a ruhád miatt, amikor a táblánál vagy, és elvárják, hogy te is neved, meg a többiek is. De ha nem teszed, mert undorodsz az undorítótól, és ez kiül az arcodra, ordítanak veled, jönnek az egyetemekkel meg diplomáikkal, akkor csinálj így, ha neked több lesz, mint nekem, üvöltik, és magukból kikelve kitesznek óráról... Rühellem, hogy a kiéhezett férfiak utánad pisszegnek az utcán, és rühellem, hogy az összes lány egyforma, mégis mindenki azt szajkózza magáról, hogy mennyire eredeti... Most azt mondod, egy felnőtt férfi nem gondol ilyeneket, de mit érnék el vele, ha a politikát szídnám neked, vagy az igazságszolgáltatást? Te ebben élsz, és én azt akarom, hogy megértsd, amit mondom... Rühellem, hogy az emberek jajonganak a globális felmelegedés miatt, majd eldobják a használt óvszereiket az utcán, kólás dobozaikat a parkokban... Rühellem a valóság-show-kat, és a reklámokat a csatornákon. A szép embereket, mert büszkék rá, és a csúnyákat, mert szépek akarnak lenni, és bánatukban enni kezdenek. A házásokat, akik belesavanyodnak az együttlétükbe, aztán faképnél hagyják egymást az első nehézségnél. A pszichológusokat, hogy minden miatt az elcseszett gyerekkorodat okolják, azt mondják, attól lettél ilyen romlott, pedig csak ilyen vagy, mert így születted, az elcseszett gyerekkorod is csak azt hozhatja ki belőled, ami benned van. Hogy mindenki keresi a bűnbakot, boldog-boldogtalant hibáztat, de a büdös francért se vallaná be, még saját magának se, hogy a legnagyobb köcsög ő maga... Látod? Most is mire gondolsz? Arra, hogy csak ők a hülyék, te nem ilyen vagy, te jobb vagy. Erről beszélek. Mind közül te vagy a legrosszabb, lásd már be végre, a francba, próbáld megérteni, amit mondani akarok. Szánalmasak vagytok, egytől egyig, undorítóan szánalmasak!

Közben felállt, egészen közel hajolt az arcomhoz. Egy idegen férfi, aki valamiért az én fülkémbe jött, annak ellenére, hogy mindkét szomszédos kabin üres volt, pont ma, amikor kifejezetten szerettem volna belefutni

a saját magányomba. Alig tizenöt perce szívja a levegőmet... már most gyűlölöm. Gyűlölöm!

Gárdonyi. Székesfehérvár. Balatonakarattya.

Egy órája mentünk már, amikor megint megszólalt. Először azt hittem, folytatja a fejmosást, de most valamiért senkit sem szidott, váratlanul témát váltott:

– Egyszer elvittem magammal játszani a húgom – mondta. – Az erdő felé mentünk: mindig ott játszottam, az erdő szélén, a mezőn, mert tudtam, hogy anyám aggódna, ha tudná, hogy egyedül vagyok bent az erdőben. Tizenegy éves voltam, a húgom négy. Ahogy mentünk a magas fű között, emlékszem, néha megállt, leguggolt, nézte a bogarakat, kitépett egy-két szál fűvet, vagy virágot, felugrott, kacagott. Csak úgy lobogott utána a haja. Mire az erdőhöz értünk, elfáradt, arra kért, hogy fogjam meg a kezét, húzzam. Beszéltem neki a katicákról, a lóheréről, a gyíkokról, elmondtam, amit tudtam róluk, ő pedig csendben, csodálkozva hallgatott, itta minden szavam, nekem meg csak úgy dagadt a mellem. Szerettem volna, ha még inkább felnéz rám. Bevittem az erdőbe, pedig én is féltem, és amikor nem akart jönni, azt hazudtam, hogy már sokszor jártam itt, megígértem neki, hogy vigyázok rá. Nagyon figyeltem, hogy merre megyek, megpróbáltam megjegyezni dolgokat, hogy visszataláljak majd, ha kifelé jövünk. Sokat mentünk, egész mélyre, aztán megálltunk egy kicsi tó mellett, hogy pihenjünk. Meglátott egy gyíkot, felkiáltott, megpróbálta elkapni, de nem sikerült. „Fogd meg nekem, fogd meg nekem, kérlek!”, kiáltotta, én meg felugrottam, a gyík után futottam, mert azt akartam, hogy csillogjon a szeme, amikor odaadom neki, hogy egy rövid ideig én legyek a hőse. Imádtam őt. Messzire mentem, mire megfogtam, de sikerült. Visszafordultam a tó felé, amikor hallottam, hogy a nevemet kiáltja, de elcsuklik a hangja, én meg tiszta erőmből futni kezdtem felé, mert tudtam, hogy biztosan beleesett a vízbe, és most mindjárt megfullad, mert nem tud úszni. Ijedtemben elhajítottam a gyíkot. Mire odaértem, valahogy kievickélt, leért a lába, és kifelé jött a vízből, barna haja az arcára tapadt, kék ruhájából csorgott a víz, a szája lila volt, köhögött. Nagyon fázott, de nem remegett, mert nem akart megijeszteni, azt mondta, jól van, majd megszárad, csak várjuk meg, mert nem akar így hazamenni, hogy anyám engem hibáztasson. Annak ellenére, hogy igaza volt, és tudtam, hogy anyám meg fog ölni, és apám agyonver, azt is tudtam, hogy nem maradhatok itt vele, mert fúj a szél, és meghűl, amúgy is beteges szegény. Levettem róla a ruháját, ráadtam a pólómat és hazafutottam vele. Otthon aztán úgy tűnt, hogy nem hűlt meg, sőt semmi baja nincs. Másnaptól kezdve viszont semmi nem maradt meg a gyomrában, mindent kihányt és ment a hasa, mert túl sok szennyezett vizet nyelt. Hiába etettük sóval és itattuk

vízzel, kiszáradt, legyengült, aztán meghalt. Azt hiszem, erre mondják: „a sors iróniája”.

A férfi elhallgatott, a kezét nézte, és nagyon sokáig nem mozdult, csak ült egy helyben, és lassan lélegzett. Miközben beszélt, folyamatosan cigaretázott, beszívott, lent tartott, kifújta, amitől a beszéde szaggyalulttá vált. Ha elszívott egy szállal, elpöckölte a csikket, és elővett egy következőt. Még mindig a földre hamuzott, egész kis kupac gyűlt a padlóra, a füst pedig csak sűrűsödött a fölkeében, mert az ablakot nem nyitotta ki, én meg nem merem, nemhogy kinyitni az ablakot, de még megszólalni sem. Félttem, hogy újra kezd a szitkozódást, és nem akartam még egyszer hallani. Csak vártam, hátha megint beszélni kezd, és akkor nem rám figyel majd, hanem mindig a következő mondatra, meg a cigire. De nem beszélt, én meg imádkoztam, hogy ne nézzen rám, ne vegyen észre. Tizennégy perc telt el így.

Balatonkenese. Balatonfűzfő. Balatonalmádi.

– A temetés után mindenki odament az anyámhoz, hogy részvétüket nyilvánítsák, törölgették a vizenyős szemüket, sóhajtoztak, jajgattak, sajnálták anyámat, engem, meg magukat. Nekem semmi kedvem nem volt ehhez az egész szarhoz, fogtam magam és eltűntem a temetőből, bementem a faluba. Volt a piac mellett egy kicsi, elhanyagolt bódé, ami egy vénemberé volt. Leültem a hátához, a falnak dőltem, és hallgatóztam. A vénember épp rábeszél egy vevőt, hogy vegyen meg egy fát, minőségi, olcsó, finnországi, jó fenyő, igazán megéri, nagyon szép lesz, örökzöld, hosszú életű, dicsérte, nekem meg felfordult a gyomrom a tenyérbe mászó modorától, hogy olajat önt egy konzum-idiótára, és eldöntöttem, hogy megbosszulom. Igazából nem is az örege haragudtam, most már sajnálom is kicsit, hanem sokkal inkább magamra, a világra, meg a húgomra, hogy csak úgy itt hagyott engem a sok boldogtalan között. Megvártam, amíg elmegy a vevő, és az öreg elalszik a széken, ismertem jól az embert, mert apám mindig tőle vásárolt, és tudtam, hogy fősvény vadállat, hogy egy jó vásár után mindig alszik egyet, és hogy szenilis. Amikor hallottam, hogy már horkol, előrelopóztam a fái mellé, nagyon halkán, hogy ne ébresszem fel. Csak a kutujájától félttem, nehogy rám ugasson, és felébressze a vénembert, mert akkor nekem annyi. De a kutya nem volt sehol, én meg csendben elvettem egy fenyőt a helyéről, és lassan hátrálni kezdtem. A vénember jó alvó volt, nem ébredt fel, és tudtam, hogy nem fogja észrevenni, hogy hiányzik egy fa, mert feledékeny volt, a többiek szerint bolond is. Szerencsém volt, mert nem látott senki. Hazarohantam a fával, kivettem a fészerből egy ást, és felmentem az erdőhöz, egész be addig a tóig, hogy elültessem. Úgy csináltam mindent, ahogy az öreg a vevőnek mondta, de éhes is voltam, és fáradt, és az ásás nagyon lassan ment. Csak délutánra lettem kész az ültetéssel, de nem akartam hazamenni, mert tudtam, megint megvernek otthon. Ott maradtam, feküd-

tem a földön, és csak arra tudtam gondolni, hogy az egyik pillanatban még élsz, a másikban pedig már nem, és hogy ez a fenyő, ha örökzöld, mért nem lehet egy ember is örökzöld. Évekkel később jutott csak eszembe, hogy mit is csináltam akkor igazából, hogy élőt hoztam a világba egy halott helyére. Folytattam az életét nélküle, hogy ha mással nem is, de legalább magammal elhithetem, hogy örökzöld embert alkottam a hűgomból, a hűgomért.

Alsóörs. Csopak. Balatonfüred.

– Jön a kalauz – ugrottam fel, mert eszembe jutott, hogy a pályaudvaron bmondták: a vonat csak nemdohányzó kocikkal közlekedik, itt benn meg áll a füst, és megpróbáltam lehúzni az ablakot. De beragadt, nem tudtam megmozdítani se, csak ott bénáztam. Már épp segítséget akartam kérni a férfitől, amikor megvetően cicegett egyet, felállt, kicsit arrébb tolt:

– Hagyd, majd én! – mondta, lehúzta az ablakot, és mielőtt leült volna, lábbal beseperte a hamukupacot meg a csikkeket az ülés alá. A kalauz bejött, megállt, odaadtuk neki a jegyeket. Miközben aláírta, felpillantott, jól megnézett minket, aztán megkérdezte:

– Együtt utaznak?

Nem tudtam, mit mondjak. A férfi rám nézett, és válaszolt:

– Igen. Együtt.

A kalauz visszaadta a jegyeket, körülnézett, aztán kiment.

Aszófő. Örvényes. Balatonudvari.

A férfi rövid hallgatás után megint mesélni kezdett:

– A következő fát két évvel később ültettem, az előző mellé, a tóhoz. Tizenhárom voltam... Akkoriban nem szerettem otthon ülni, azt hiszem, ez a korral jár. Szóval, kint voltunk az utcán és megint valami baromságon törtük a fejünket, kalandokat kerestünk, amiknek általában rossz lett a végük. Gyakran loptunk, ablakot törtünk be, vagy csesztettük a kisebbeket, de aznap valaki kitalálta, hogy fojtsuk meg a vénember kutyáját. Ellenkeztem, mondtam, hogy nem, azt nem lehet. Néha elfajultak a dolgok, de még sosem öltünk. Akkor ellenem fordultak, azt mondták, azért tiltakozom, mert nem merem megtenni. Mondtam, hogy de, meg merem, csak nem fogom, mert nincs értelme. Erre méginkább nekem támadtak, ketten el is futottak, és a kutyával tértek vissza. Gondolhatod, mi lett a vége. A kutya nyüszített, aztán hangosan vinnyogott, keservesen tekergőzött jobbra-balra, karmolt, én meg csak szorítottam a nyakát, az ujjaim megmeregvedtek, a kezem fagyos volt és véres, az arcomon folytak a könnyek, a többiek meg csak kiabáltak, hogy „Fojtsd meg! Fojtsd meg!” Tudtam, hogy ők se mernék, mégsem bírtam elengedni, akármennyire is szerettem volna. Amikor az egésznek vége lett, mindenki elhallgatott, szétszéledtek. Én

elmentem, hogy lopjak egy fát, de most már nem a vénembertől, hanem egy másik árustól. Felvittem az erdőbe, és gödröt ástam, hogy elültessem, és eltemessem a kutyát.

Fövenyes. Dörgicse. Zánkafürdő.

– Azt a fát sok másik követte: fent a tónál most hat fenyő áll. Az utolsót nemrég ültettem, azt hiszem, két hónapja, igen, januárban... Egy reggel biciklivel mentem dolgozni. Megálltam egy büfé mellett, hogy kávé-t vegyek magamnak, sok tejjel, cukorral, forrón. Kifizettem, és amikor viszsza mentem a biciklitartóhoz, egy hajléktalan állt a biciklim mellett, rongyos ruhában, piszkosan, kezében egy kétlitres, félig üres Kőbányaival. Nem ez lehetett az első köre, búzlótt az italtól, de nem akartam ráripakodni és elküldeni a francba, inkább beszélgetni kezdtem vele. Elmesélte az életét, aztán arra kért, nem veszek-e neki is egy kávé-t, mert nincs pénze. Gondoltam, miért is ne, elmentem, hoztam neki is egyet, sok tejjel, cukorral, forrón. Tovább beszélgettünk, és már menni készültem, amikor üzletet ajánlott: ha veszek neki reggelire egy lángost a bódéból, cserébe nekem adja a fél üveg Kőbányait. Merész ajánlat volt, de elfogadtam, tetszett az öreg. Mondtam, hogy nem kell a sör, veszek neki anélkül is, de vigyázzon a biciklimre, amíg hozok neki egyet. Elmentem a bódéhoz, és kértem egy lángost, mondták, hogy várjak. Hátranéztem az öregre. A biciklim mellett állt, hadonászott, aztán utánam kiabált: „Fiatalember, tegyen rája kecsapot is!” Ezen muszáj volt nevetnem, de kértem rá ketchupot is, és odavittem neki. Amikor odaadtam, rám nézett és csak annyit mondott: „Ennyi kecsap nem elég, nem viszi vissza?” Ezen felidegeskedtem, és otthagytam, de másnap is találkoztam vele, ugyanott. Azután minden nap találkoztunk, voltak jobb és rosszabb napjai, de mindig kapott tőlem valamit, egy új pulóvert, kabátot, pénzt, cigarettát, vagy épp egy ketchupos lángost, és mindig rengeteget beszélgettem vele. Aztán egy nap hiába vártam rá a biciklitárolónál, nem volt sehol. Akkor kiszólt a bódés, hogy ha az öreget várom, ne töltsen itt az időm, mert nem jön; „tegnap megkéselték valami suhancok. Nem beszélget az már senkivel” – mondta, és a hangja csöpögött a gúnytól. Undorító alak. Aznap nem mentem be dolgozni, lop-tam egy fát, és elültettem. Loptam, pedig lett volna rá pénzem.

Zánka-Köveskál. Balatonszepezd. Szepezdfürdő.

A férfi felállt, felhúzta az ablakot, de nem ült vissza, fel-alá járkált.

– Rühellem, hogy ha jót akarok tenni, jöttek és elrontjátok. Rühellem, hogy ha örömet akarok szerezni, valami közbejön. Ha meg akarok menteni valamit, ellenem fordultok, fölém kerekedtek, és kényszerítetek, hogy a saját két kezemmel pusztítsam el. Ha elkezdek felépíteni valamit, egy moz-

dulattal, gondolkodás és szégyenérzet nélkül porig zúzzátok. Rühellem, hogy mind gyilkosok vagytok, és természetesnek veszitek, és a kurva életbe, azt rühellem a legjobban, hogy pontosan olyan vagyok, mint ti. Az egésznek semmi értelme, csak próbálkozol újból és újból, és minden próbálkozásod kudarcba fullad. A francot se érdekli. Akkor téged miért érdekel? Az egésznek semmi értelme. Ha okos vagy, hagyod a francba az egészséget, és ha rám hallgatsz, hagyod is.

Megállt, várt, aztán pakolni kezdett.

– Nos, ennyit akartam elmondani – jelentette ki, zsebre tette a gyújtót, a szivartárcát, és begombolta a zakóját. – Most leszállok, keresek egy faárust vagy növénykereskedőt, és ellopok egy fenyőt. Aztán felmegyek a ház mögött a mezőn, egész az erdőig, a tóhoz, és ások egy gödröt. Ez lesz a hetedik fa ott, a sor végén, mert többet már nem fogok tudni elültetni, ha nem leszek. A húgomé, a kutyáé, és még másik öt mellett az utolsó fa lesz ez, a legutolsó, igen, a sajátom...

Leemelte a csomagtartóról a táskáját és a vállára vette.

Révfilöp.

– Gyere velem – mondta, és a szemembe nézett, egész hosszan. A vonat lassulni kezdett, majd megállt, a férfi kinyitotta a fülke ajtaját, elővett még egy cigit, a szájába tette, és kérdően visszanézett rám, vajon vele tartok-e. Az egésznek semmi értelme.

Igaza van.

Talán...

Vele kéne mennem.

(Tabéry novellapályázat 2016 – III. díj, megosztva)